Uimhir Lárionaid

Rewarding Learning

Uimhir Iarrthóra

General Certificate of Secondary Education
2014

Foghlaim don tSaol agus don Obair: Modúlach

Aonad 3

Saoránacht Áitiúil agus Dhomhanda

[GLW41]

DÉ hAOINE 9 BEALTAINE, MAIDIN

AM

45 nóiméad.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.
Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa scrúdpháipéar seo.
Comhlánaigh le peann gorm nó le peann dubh amháin. **Ná scríobh le peann luaidhe ná le peann glóthaí.**
Tá an t-iatán (ina bhfuil **Foinse A**) le húsáid le Ceisteanna **4** agus **5** i **Roinn B**.
Freagair **gach** ceist sa scrúdpháipéar seo.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 40 an marc iomlán don scrúdpháipéar seo.
Measúnófar caighdeán na cumarsáide scríofa i gCeisteanna **4** agus **5**.
Léiríonn figiúirí idir lúibíní ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.

8563.03

Roinn A

Freagair **gach** ceist sa roinn seo.

Ilchineálacht agus cuimsiú i dTuaisceart Éireann agus sa domhan mhór is ábhar don cheist seo.

1 **(a)** Ainmnigh dóigh **amháin** a dtig le daoine a bhféiniúlacht chultúrtha a chur in iúl.

____ [1]

(b) Mínigh buntáiste **amháin** do dhuine as cónaí a dhéanamh i sochaí ilchineálach.

____

____

____

____ [2]

(c) Mínigh cad é a chiallaíonn ciníochas.

____

____

____

____ [2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc
Iomlán Cheist 1	

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Institiúidí daonlathacha ríthábhachtacha agus an ról acu le cuimsiú, le ceartas agus le daonlathas a chur chun cinn is ábhar don cheist seo.

2 **(a)** Ainmnigh páirtí polaitiúil **amháin** i dTuaisceart Éireann.

____ [1]

(b) Sainaithin, agus mínigh, ról **amháin** atá ag Comhalta den Tionól Reachtach (CTR) (*MLA*).

____

____

____

____ [2]

(c) Sainaithin, agus mínigh, buntáiste **amháin** as cónaí a dhéanamh i sochaí dhaonlathach.

____

____

____

____ [2]

Iomlán Cheist 2	

[Tiontaigh an leathanach

Eagraíochtaí Neamhrialtasacha (ENRanna) (*NGOs*) is ábhar don cheist seo.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

3 (a) Ainmnigh **dhá** fhoinse as a bhfaigheadh duine óg faisnéis ar Eagraíochtaí Neamhrialtasacha (ENRanna) (*NGOs*).

1. ______________________________ [1]

2. ______________________________ [1]

(b) Sainaithin, agus mínigh, **dhá** shaincheist a mbíonn Eagraíochtaí Neamhrialtasacha (ENRanna) (*NGOs*) ag plé leo.

1. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

2. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

(c) Sainaithin, agus mínigh, **dhá** dhóigh a dtig le hEagraíochtaí Neamhrialtasacha (ENRanna) (*NGOs*) tionchar a imirt ar chinntí rialtais.

1. ____

____

____

____ [2]

2. ____

____

____

____ [2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc
Iomlán Cheist 3	

[Tiontaigh an leathanach

Roinn B

Freagair **gach** ceist sa roinn seo.

4 Léigh **Foinse A** agus bain úsáid aisti le cuidiú leat an cheist seo a fhreagairt.

(a) Mínigh an dóigh ar féidir **dhá** cheart dhaonna a shárú.

1. ____

____

____

____

____

____ [2]

2. ____

____

____

____

____

____ [2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

8563.03

(b) Mínigh an dóigh a dtig le freagracht shóisialta a bheith ag duine óg.

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____ [6]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc
Iomlán Cheist 4	

[Tiontaigh an leathanach

5 Agus tagairt á déanamh agat d'**Fhoinse A agus** don eolas agat féin, déan ról rialtas Thuaisceart Éireann a mheasúnú maidir le cearta daonna a chosaint.

[10]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc
Iomlán Cheist 5	

8563.03

Leathanach breise má tá sé de dhíth

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

8563.03

[Tiontaigh an leathanach

Leathanach breise má tá sé de dhíth

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

8563.03

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

8563.03

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

Don Scrúdaitheoir amháin	
Uimhir Ceiste	Marcanna
1	
2	
3	
4	
5	

Marc Iomlán	

Uimhir Scrúdaitheora

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.

Rewarding Learning

General Certificate of Secondary Education
2014

Foghlaim don tSaol agus don Obair: Modúlach

Aonad 3

Saoránacht Áitiúil agus Dhomhanda

[GLW41]

DÉ hAOINE 9 BEALTAINE, MAIDIN

FOINSE A

Iatán: Saoránacht Áitiúil agus Dhomhanda

Le húsáid le Ceisteanna 4 agus 5.

FOINSE A

Ba chóir go mbeadh cearta daonna ag gach duine. Ar na cearta sin tá an ceart chun na beatha agus an ceart chun na príobháideachta. Déantar na cearta seo a shárú i roinnt tíortha. Mar shampla, d'fhéadfadh an stát daoine a chéasadh nó a mharú. D'fhéadfadh na póilíní litreacha a idircheapadh nó a bheith ag cúléisteacht le comhráite príobháideacha le géarchoimhéad a choinneáil ar ghníomhaíochtaí daoine.

Is ról amháin de chuid an rialtais i dTuaisceart Éireann é cearta daonna a chosaint. Féadann sé é seo a dhéanamh trí dhlíthe a rith agus trí chinnte a dhéanamh de go bhfuil polasaithe ag údaráis agus ag forais phoiblí a chuireann siad i bhfeidhm le cearta daonna a chothú.

Tá cearta daonna ag daoine óga fosta. Deir daoine in amanna go dtéann freagrachtaí le cearta agus go mbíonn an tsochaí ag dréim le freagracht shóisialta a bheith ag daoine óga. Féadann daoine óga machnamh a dhéanamh ar an dóigh a dtéann an t-iompar acu i bhfeidhm ar dhaoine eile, agus cuidiú a thabhairt do dhaoine eile agus don phobal acu, le freagracht shóisialta a léiriú.

Foinse: Foinse an Scrúdaitheora féin